

der Skriverpenge til Amsforvalteren, det var 3 Mark for hver Gaard. Nu vide vi ogsaa, at disse Embedslønninger siden ere gaaede over til Statskassen, og da Landbruget er det eneste Erhverv, der betaler direkte Statsskatter, foruden at det ogsaa udreder en væsentlig Part af de indirekte Skatter, synes jeg, der kan være Føje til at ophæve denne Skat, den gamle Form, hvorunder det bidrager til disse Embedsmænds Lønninger. Det har man ikke gjort, man har taget dem med under Ligningsskatten. — Endvidere er der Bidraget til Døvstummeinstituttet; det er ogsaa i sin Tid blevet paalagt Amsfondet at bекosté uformuende døvstummes Oplærelse, og man har bibeholdt dette Bidrag til Døvstummeinstituttet. Men fremfor alt er der en anden aarlig Udgift, som blev medtaget i 1850, og som er ganske urimelig. Det er noget, som hedder Ekstrapaabud. I 1827 skete der en lille Ændring i vor Toldlov, som medførte nogen Nedgang i Statsindtægterne, skønt ikke nogen stor Nedgang. For at skaffe Staten Erstatning for dette Indtægtstab lagde man en ny Skat paa Hartkornet, dette Ekstrapaabud, det var 1 Mark pr. Td. Hartkorn. Nu ved man jo, at Statsindtægterne gennem Tolden ere stegnede meget betydeligt siden den Tid, saaledes at man godt kan sige, at Statskassen mange Gange har faaet Erstatning for det Tab, den led i 1827. Men ikke desto mindre medtog man Ekstrapaabudet i 1850, og saaledes staa vi nu over for den Urimelighed, at Hartkornet den Dag i Dag betaler Erstatning til Statskassen for det Tab, den led i 1827. Saaledes kunde det siges om alle disse 10 Skatter, som Ligningsskatten bestaar af, at de have tabt ethvert Retsgrundlag, de burde have været ophævede i 1850 i Stedet for at blive samlede til en ny Skat. — Og naar man nu vil overføre denne Skat til Kommunerne, er det dog virkelig meget beskedent, at man vil nøjes med at faa foræret den Skat, som man virkelig i saa mange Aar aldeles urimelig har betalt, og de komme ikke en Gang Hartkornet alene til gode ved at gaa over til Sognekommunerne, idet der jo kommer en Part deraf over paa Formue og Lejlighed, naar man nu sammenholder, hvad jeg har tilladt mig at anføre om disse Skatter og Maaden, hvorpaa de ere blevne til, og Grunden til, at Hartkornsskatterne for Øjeblikket ere saa urimelig høje, forekommer det mig rigtignok, at den Erstatning, som det foreliggende Lovforslag byder Hartkornet, er saa ganske overordent-

lig ringe, at jeg slet ikke forstaar, at man ikke straks har slaaet til og sagt, at det var godt Køb, thi det er min fulde Overbevisning, at hvis dette Forslag ikke i Aar bliver ophøjet til Lov, vil man næste Aar ikke nøjes dermed, men at der vil blive rejst ganske anderledes omfattende Krav fra Landbrugets Side paa Skattelettelse. Navnlig mener jeg, at det Forslag, som Ministeriet i 1867 indbragte om en Formue- og Indkomstskat, men som ikke blev gennemført, maa komme til at spille en Rolle med. Jeg ser ikke rettere, end at ganske særlig det høje Landsting har en Forpligtelse til at gaa i Spidsen i en saadan Sag, hvor det gælder om at lette Hartkornet noget for de tunge Byrder, som det har. Landstinget er dog Hartkornets Ting i første Række. Grundloven har givet Hartkornet en saa stor Indflydelse paa dette Tings Sammensætning, at jeg mener, at det maa betyde noget, og dette noget maa være dette, at Grundlovens Fædre, derved have villit tilkendegive, at de ansaa Landbruget ikke blot for det bærende Erhverv her til Lands, men ogsaa for det eneste sunde og sande konservative Element i Samfundet. Og derfor mener jeg rigtignok, at skal Landbruget kunne løfte de to store Opgaver, som det er paa den ene Side at bære den økonomiske Udvikling og paa den anden Side at bevare den sunde konservative Samfundsorden, saa kan det kun ske derved, at man ved rimelig Hensyntagen til de Krav, der komme frem fra Landbrugets Side, søger at lette dets Byrder. Jeg vil derfor henstille til det høje Ting ved Sagens videre Behandling at søge at faa disse store Reforme gennemførte, som ganske vist ikke lyde nogen stor Lettelse, men som dog er et godt Skridt i den rigtige Retning.

Neergaard: Jeg skal tillade mig at tage Ordet for at anbefale de to Skatte-lovforslag, vi i Dag have til Behandling. De høre ganske sikkert til de Lovforslag, der ere blevne modtagne med Glæde i store Kredse i Landet, og jeg er overbevist om, at man ogsaa med Længsel venter paa Landstingets Forhandling om dem. Der er, som det ærede kongevalgte Medlem (H. N. Hansen) ytrede, jo i Sommerens Løb paa politiske Møder blevet rettet ret stærke Angreb paa Tinget for dets Behandling af disse Love. Jeg, som har deltaget i disse politiske Møder, har selvfølgelig aldrig troet paa Berettigelsen af disse Angreb, og det har ogsaa glædet mig, at de Udtalelser, der i Dag ere faldne fra Ord-